

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Osztályozás

Tárgy

381.631

Hely

Idő

"1924"

Személy

Helyezés

Szerző:

Cím: *Látta-e már Budapestet hajnalban?*

Forrás:

*Friss Újság**Bu 1924. 11. 1.*

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Látta-e már Budapestet hajnalban?

Hajnali beszélgetés a Nádor-kávéházban. — A vizesapok késői nyitása miatt hónapokig nem mosakodnak sokan Budapesten. — Forgalmi adó a fizetett szerelem után. — Méltóságos asszonyok kávéshöggrébe vesznek egy rántásnyi zsirt a csarnokban. — Kik esznek csigát s marhapecsenyét? — Rosszul megy a csarnoki árusoknak.

Hajnalban kofák közt a Nádor-kávéházban

A régi Nádor-kávéházat megette a boldogult tőzsdei bossz. Az ősi Nádor-szállóban évtizedek óta fenálló kofa-kávéház helyiségét kibérelte egy bank még amikor jó üzlet volt bankokat nyitni és a kofák kiszorultak a pót-Nádor-kávéházba, amely a Dunapart közelében, a Vámház-téren nyílt meg. A régi kávéház szöröstül-bőrostül öreg divánostul, székestül, repedt márványasztalaival, fakó arcu pincé-reivel együtt átköltözött az új helyiségbe s ott folyik most tovább a hajnali élet úgy, ahogy régente volt.

„Látta-e már Budapestet ejjel?” — így kezdődik egy régi kuplé, amelyet valaha minden utcasarkon énekelték. De látta-e már Budapestet hajnalban? — kérdezzük mi és hozzátesszük hajnalban, a központi vásárcsarnok előtt a Vámház-köruton, azután a Csarnok mögött, a tyukpiacon és a Dunaparton, ahol a Duna habjaiban fürdik a bágyadt holdsugár. Mert érdekes látvány ez a hajnali városrész, olyan, mint valami óriási száj, amelyen át Budapest gyomrába jut az enniváló. Akárhogy sir is mindenki, azért egy vagonnal sem fogyaszt kevesebb burgonyát ez az éhes város. Sőt. Talán soha még annyi krumplit, babot, káposztát, szóval főzelékfelét nem ettek Budapesten, mint mostanában. Az áldott, jó burgonyának kell most pótolnia egymagának mindazt a sokféle fűszert, amit jobb időkben megtudtak szerezni a budapestiek. Ma már csak krumplira jut és szédítő elgondolni, hogy 10 vagonra tehető az a krumplidomb, amit naponta szeszt a torkán a főváros milliós sssága.

Az ifjabb Nádor-kávéházat is hajnali 4 órakor nyitják, de már jóval a nyitás előtt egész csomó kékkötényes, kendős csarnoki árusnő, csarnoki hordár álldogál a bejárat előtt s várja türelmetlenül a beocsáttatást. Mellettük az éjszaka alakjai dideregnek. A közeli Bástya-utca és Magyar-utca fáradt tünderei is ellátogatnak ide és elkesergik egymásnak panaszaikat.

— Megiszom egy teát, — mondja egy vörösré festett hajú démon a barátjának. — azután bemegyek a csarnokba és veszek egy kiló fagyasztott húst.

— Bizony, ha nem állunk már most oda, — feleli a másik, — akkor sohasem jut ránk a sor.

Az utca szomorú leányai ezután elsiroják még, hogy milyen keserves az élet s hogy maguk főznek odahaza s hogy csak fagyasztott husra telik nekik is. Ezért aztán csakugyan nem volt érdemes a becsület járdájáról letérni és a zúllás sáros kocsijára térni, — gondolom magamban s a többiek után én is be-

térek a kávéház szeles nagy termébe.

Először egyedül ulok egy nagy kerek márványasztalnál. Azután sorban elfoglalják az asztalnál lévő székeket s a következő urak és hölgyek között van szerencsém elkölteni hajnali feketekávémat:

Berecz Mihály, csarnoki tróger, — mint ő maga mondotta bemutatkozásakor. 50 éves;

Varga Mária, tyuk-, liba- és más élőállatkereskedő. 65 éves;

Vizhordó Lajcsi, „rozvajter”, t. i. ló- és kocsipótló a váci-utcai bérkocsiallomáson. 26 éves;

Lola, démon, vagyis aki a kiló fagyasztott hus-árusítóhely nyitányát várja. Korá ismeretlen;

Gizi, ugyanaz kétkben, mert Lola feketében volt. Korát nem vallja be.

Berecz Mihály és Varga Mária panasza a vízre, amely nincs

— Én vagyok a kör-vezető és csakhamar élénk társalgás fejlődik ki közöttünk. (Előttünk párolgó kávéshöggrék, vastag talpu poharak, körülöttünk pedig zsivajzás és nehez, fojtogató csizmaszag és füst, atmoszféra, amely olyan szagkeveréket ad ki, hogy nincs az a parfümgyáros, aki hasonlót tudna keverni esszenciákból.

En: Mégis, hogyan élnek önök ezekben a nehéz időkben?

Varga Mária: Hát bizony nehéz idők ezek; de a nagy korela idején még sokkal rosszabb volt.

Berecz Mihály: Ki emlékszik már arra a korelára? Sokkal rosszabb ez az ébredővilág, amikor már víz sincs. Elhiszi-e az ur, hogy én a nuár óta nem mosakodtam, csak

legföljebb néha vásár- és ünnepnapokon. Van vagy három hónapja.

En: Hogy-hogy?

Berecz: Ugyhogy nekem már hajnali háromkor föl kell kelnem. A „vasserleitung” meg csak reggeli hat óra után kel föl, addig zárva van. En meg nem várhatok addig, amíg a vizesapnak föl méltóztatik ébredni. Este, ha fáradtan hazamegyek, összeroskadok s nem kell már nekem mosakodás. Meg aztán, őszintén szólva, este kicsit korcsmába megyek s mire hazatérek, már alszik a vízvezeték.

En: Hát miért nem megy néha fürdőbe. (Általános derűtlenség.)

Berecz: Hát mi vagyok én, kormányfejtanácsos? Hát van nekem annyi pénzem, hogy fürdőbe menjek?

Vizhordó Lajcsi (röhögve): Hát-ha soha meg nem fürdenék! Kerülhet vagy tudomisen mennyibe! Nem bolondultam meg, inkább megiszom az árát.

Lola: Bizony az én „iparomnál” is kellemetlen, hogy korán elzárják a vizesapot. Tessék elhinni, ez a közegészségügy rovására megy.

Gizi: De a forgalmi adót, azt beszedik.

En majd leestem a székről, amikor megtudtam, hogy Lola és Gizi is forgalmi adót fizetnek, a maguk szomorú ipara után. Nem akartam elhinni, de a két éjszakai leány válig erősítgette. Nem tudtam meggyőződni az ellenkezőjéről: elhittem nekik.

Varga Mária: Nagyon is elhihető, hogy a kisasszonyok is fizetik a forgalmi adót, ha már az ilyen

szegény, öreg kofánál is beszedi az állam.

Közben fizettünk és a társaság feloszlott. Ki-ki ment a maga dolga után.

Kis forgalom, kevés haszon a csarnokban

A vásárcsarnokban nagy elének-séget találtam. Az árusok kirakodtak és megbeszéltek az árakat, amiket krétával irtak föl a kis papendeklitáblákra. Fölírták és újra letörültek, aszerint, hogy milyen vevők érkeztek idöközben. Így láttam hullámszani a burgonya árát jó félóra hosszáig. Hol fölment 500 koronával, hol lejjebb ment, míg végre megállapodott a krumpliarháborgó hulláma valahol olyan magas összegen, ami egykor nagy hozományszámba ment a Dob-utcában és környékén.

Pushás Nándor vásárfelügyelő urat sikerül elfognom a nagy sürgős-forgásban. Megkértem tőle, milyen a helyzet a vásárcsarnokban. Így felel:

— Nehéz. Az árusok panaszkodnak a drága helypénz, a sok adó miatt. En, sajnos, nem segíthetek rajtuk. A közönség ugyancsak hozám jön panasszal, ha tuldrágának talál valamit. Sajnos, rajtuk sem segíthetek. Drága az élet és nehéz. En valaha úgy működtem, mint valami panaszfelvevő iroda: ma átalakultam községi vigasztalóvá. Megvigasztalom a kesergő embereket, hogy lesz ez még jobban is.

— Csökkent a vevők száma?

— Hogy csökkent-e? A mézáró-soknál és henteseknél alig lézeng egy-egy vevő. Krumplira, fókra, babra van kuncsaft. Friss zsírt alig vesznek; méltóságos asszonyok negyed kiló zsírt visznek haza kis bögrécskéikben. Nagy a szegénység, uram és ki tudja mi lesz itt még a télen.

Elbucusztam a pesszimista vásárbiztosától és kimentem a Duna-partra. Kocsiderékszám állott ott a zöldség, egész kaposztadombokat találtam. Cenzálok métermázsánként adták és vették a friss emivalót. Megjelentek kis kocsijaikkal a vendéglősök és tömegével vettek mindent. Atmentem a csarnok mögött lévő baromfi piacra. Kábitó csirkecsipogás, ludgágogás foga-

dott. Visszamentem a csarnokba. Pompás pontyokat láttam ugrándozni az üdítő vízben. Csigákat találtam kosárszámra. Azt mondják, uri eddel, karminvörös marhahusok lógtak olyan üdén és vérpirosan, akár a felpirosló hajnali ég kívül a csarnokon. Van hát elegendő bőven s van biztosan fogyasztójuk is. Egy szegény, kopott ruhájú

munkásasszony járkál üres szatyorjával a pompás helmik között. Ez aligha lehetett azok közül való, aki csigacsemegét és ramsteaket akart volna venni. Megdgyeltem. Burgonyát akart venni és négy helyen is megállott, míg végre megalkudott egy félkilóra.

S. S.